

**Lokalni akcioni plan za unaprećenje položaja izbeglih,
interno raseljenih lica i povratnika po osnovu
sporazuma o readmisiji**

2011 – 2015. godina

**REPUBLIKA SRBIJA
GRAD NOVI PAZAR**

Novi Pazar, oktobar, 2011. godine

SADRŽAJ

R.br.	Opis	Strana
1.	Uvod	
2.	Uvodna reč Gradonačelnika	
3.	Odluka Skupštine grada o usvajanju LPA	
4.	Zahvalnost učesnicima/cama u procesu izrade LPA	
5.	Sažetak (rezime) LPA	
6.	Poglavlje 1: Opšti podaci o gradu	
7.	Poglavlje 2: Podaci o izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima u gradu	
8.	Poglavlje 3: Analiza situacije i sporna pitanja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika	
9.	Poglavlje 4: Prioritetne ciljne grupe	
10.	Poglavlje 5: Opšti i specifični ciljevi	
11.	Poglavlje 6: Aktivnosti – zadaci za realizaciju LPA	
12.	Poglavlje 7: Resursi/budžet	
13.	Poglavlje 8: Aranžmani za primenu (implementacija)	
14.	Praćenje i ocena uspešnosti (monitoring i evaluacija)	

UVOD

UVODNA REČ GRADONAČELNIKA

Grad Novi Pazar je multikulturni i multietnički centar Sandžaka u kojem živi više od 120 000 stanovnika, a utočište na ovom području je od 1991. godine pa do danas našlo oko 10.0000 izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika. Mnogima od njih je Novi Pazar bio polazište za odlazak u zemlje zapadne Evrope, Australije i Amerike uz pomoć UNHCR i IOM. Među izbeglim i interno raseljenim licima je veliki broj socijalno ranjivih grupa (stara lica, samohrane majke, osobe sa invaliditetom, višečlane i višegeneracijske porodice, porodice s nestalim ili kidnapovanim članovima porodice, porodice s decom ometenom u razvoju), kojima je potrebna pomoć u obezbeđivanju adekvatnog smeštaja i zaposlenja.

Grad Novi Pazar je uz pomoć Vlade Republike Srbije, Komesarijata za izbeglice i domaćih i međunarodnih organizacija godinama ulagao napore da što je moguće više pomogne rešenje problema izbeglih i interno raseljenih lica. Grad Novi Pazar ovom prilikom pristupa izradi Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji kako bi se sagledali svi uticaji, angažovale sve zainteresovane strane i isplanirali načini podrške ovoj grupi naših sugrađana.

Izražavamo svoju spremnost da realizujemo planove i projekte kojima se bavi Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica i povratnika u toku planiranog vremenskog perioda, kako bi se smanjilo njihovo sveukupno društveno siromaštvo i povećao nivo socijalne integracije izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u život lokalne zajednice.

Grad Novi Pazar je lider regionalnog razvoja, napredna multietnička i multikonfesionalna zajednica ravnopravnih građana, s postignutom punom socio-ekonomskom sigurnošću življenja koja počiva na transparentom partnerstvu javnog, civilnog i privatnog sektora usmerenog na izgradnju usluga primerenih potrebama korisnika.

Poučen prošlošću - Novi Pazar brine o građaninu, neguje kulturna bogatstva i gradi evropsku budućnost.

Gradonačelnik grada Novog Pazara
Dr Meho Mahmutović

Na osnovu člana 32. stav 1 tačka 6. Zakona o lokalnoj samoupravi („Sl. Glasnik RS“ broj 129/07), člana 41. stav 1 tačka 7, člana 15. stav 1 tačka 42. Statuta grada Novog Pazara („Sl. List opštine Novi Pazar, br. 14/08 i „Sl. list grada Novog Pazara“ br. 7/09), člana 102. stav 1. i člana 114. Poslovnika Skupštine grada Novog Pazara („Sl. list grada Novog Pazara broj 16/08, 17/08, 2/09 i 11/09), Skupština rada Novog Pazara, na sednici održanoj 02.12.2011.godine razmatrala je Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po readmisiji u Novom Pazaru od 2011-2015. godine i donela

ODLUKU

O USVAJANJU LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I POVRATNIKA PO READMISJI U NOVOM PAZARU 2011-2015

I

Usvaja se Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po readmisiji u Novom Pazaru od 2011-2015 godine.

II

Ovu Odluku i tekst Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po readmisiji u Novom Pazaru od 2011-2015 godine. objaviti u „Službenom listu grada Novog Pazara“.

Broj:9-12/11

U Novom Pazau, 02.12.2011. godine

SKUPŠTINA GRADA NOVOG PAZARA

PREDSIEDNIK
Borka Jovanović

ŠTA JE LOKALNI PLAN AKCIJE ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I POV RATNIKA PO SPORAZUMU O READMISIJI

U ovom dokumentu pod procesom lokalnog akcionog planiranja unapređanja položaja izbeglih¹, interno raseljenih lica² (IRL) i povratnika po sporazumu o readmisiji s EU³ podrazumevamo proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji (u daljem tekstu povratnika) nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u toku predviđenog vremenskog perioda. Taj proces se zasniva na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici u planiranju i primeni plana. Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih, IRL i povratnika posmatramo kao rezultat procesa planiranja ili plansku odluku kojom su definisani osnovni način ostvarivanja ciljeva razvoja ove oblasti života lokalne zajednice.

Kreiranje i sprovođenje lokalnih akcionih planova za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih društvenih grupa.

Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglica i IRL i povratnika donosi se na period od 5 godina, sa detaljnom razradom aktivnosti za 2011. – 2013. godinu.

Proces izrade Lokalnog akcionog plana zasnivao se na interaktivnom pristupu čije su osnovne metodološke karakteristike da je:

- lokalni – sproveden je u lokalnoj zajednici i uvažava lokalne specifičnosti;
- participativan – uključio je različite bitne aktere procesa društveno organizovane podrške izbeglim, IRL i povratnicima u lokalnoj zajednici,
- utemeljen na realnim okolnostima, raspoloživim resursima i potrebama unapređenja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika,
- prilagođensituaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži,
- koristi savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenja odluka,
- podstiče odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici.

(1) Prema konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), **izbeglica** je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinuđene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

(2) **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplave i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava. <http://www.articleword.org/index.php/Displaced> person

(3) Prema Sporazumu o readmisiji s EU, **povratnik** je lice koje ne ispunjava ili više ne ispunjava važeće uslove za ulazak, boravak ili nastanjenje na teritoriji države članice EU, ukoliko je dokazano ili ako je moguće na osnovu podnetih prima facie dokaza verodostojno pretpostaviti da je to lice državljanin Srbije

ZAHVALNOST UČESNICIMA U PROCESU LOKALNOG AKCIONOG PLANIRANJA

U cilju izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazmu o readmisiji na području grada Novog Pazara, Gradsko veće je 2008. godine obrazovalo Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja koji čine predstavnici lokalne samouprave kao jednog od nosilaca u procesu izrade Lokalnog akcionog plana, uključujući i Povereništvo za izbeglice, institucija sistema koje se na lokalnom nivou bave pitanjima izbeglih i interno raseljenih lica i Komesarijata za izbeglice Republike Srbije kao mentora.

Zadatak Saveta je da:

- Unapredi sopstvene kapacitete za planiranje kroz odgovarajuće obuke organizovane od strane IOM-a;
- obezbedi potrebne podatke neposredno od ciljnih grupa i socijalnih aktera u sistemu podrške izbeglim i interno raseljenim licima i povratnicima;
- razmenjuje informacije i učestvuje na sastancima od značaja za proces planiranja;
- primenjuje usvojene metode planiranja tokom procesa planiranja;
- definiše ciljeve, pravce razvoja i sarađuje sa različitim relevantnim lokalnim i republičkim akterima;
- planira praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene lokalnog akcionog plana;
- učestvuje u pisanju završnog dokumenta zajedno s radnom grupom
- inicira javnu raspravu o nacrtu dokumenta i doprinese da finalna verzija bude predložena Skupštini Grada na usvajanje.

Članovi Saveta za upravljanje migracijama su:

1. Vujica Tiosavljević, zamenik gradonačelnika grada Novog Pazara,
2. Radosav Filipović, pomoćnik gradonačelnika za socijalnu politiku,
3. Milisav Milosavljević, poverenik za izbeglice,
4. Džemail Dupljak, direktor Centra za socijalni rad,
5. Draga Trninić, koordinator Komesarijata za izbeglice RS,
6. Majda Čorović, gradska uprava – Odeljenje za urbanizam,
7. Milenko Kovačević, Nacionalna služba za zapošljavanje,
8. Ismet Suljević, Dobrotvorno društvo MERHAMET,
9. Ljiljana Kostić, Crveni krst Novi Pazar.

Gradsko veće je na sednici održanoj 18.08.2011. donelo :

ODLUKU

O OBRAZOVANJU GRADSKE RADNE GRUPE ZA IZRADU LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZA UNAPREĐENJE I POBOLJŠANJE POLOŽAJA MIGRANATA (IZBEGLICE, IRL I POV RATNICI PO SPORAZUMU O READMISIJI) NA PODRUČJU GRADA NOVOG PAZARA

Radnu grupu sačinjavaju predstavnici lokalne samouprave kao nosioca procesa i formalnog donosioca ovog dokumenta, uključujući Povereništvo za izbeglice i druge institucije koje se na lokalnom nivou bave pitanjima ovih marginalizovanih grupa stanovništva.

Uloga i zadatak Gradske radne grupe za izradu Lokalnog akcionog plana za poboljšanje i unapređenje položaja migranata (izbeglice, IRL i povratnici po Sporazumu o readmisiji) je:

- izrada akcionog plana za rešavanje problema izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika,
- izrada predloga Odluke o usvajanju LAP-a,
- obaveza da nakon izrade akcionog plana za rešavanje problema izbeglih, IRL i povratnika isti dostavi Gradskom veću grada Novog Pazara na razmatranje,
- izrada predloga Odluke o usvajanju LAP-a.

Za članove radne grupe su predloženi:

1. Milisav Milosavljević, poverenik Komesarijata za izbeglice,
2. Smajo Medović, pomoćnik poverenika Komesarijata za izbeglice,
3. Jusuf Ćorović, Gradska uprava,
4. Zora Mijaljević, zamenik sekretara Skupštine grada,
5. Damir Dazdarević, IT, Gradska uprava,
6. Malića Plojović, zamenica načelnika Odeljenja za stambeno-komunalne delatnosti i zaštitu životne sredine,
7. Ljiljana Kostić, Crveni Krst Novi Pazar.

Radna grupa će svoj rad koordinirati s Komesarijatom za izbeglice Republike Srbije i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM) u Beogradu.

Ostali akteri uključeni u sam proces lokalnog akcionog planiranja su bili predstavnici različitih institucija, organizacija i grupa, uključujući i grupe potencijalnih korisnika koji su povremeno učestvovali u konsultativnom procesu. U različitim fazama rada, stručnu podršku lokalnog akcionog planiranja i izrade finalnog dokumenta pružio je IOM. Posebnu zahvalnost izražavamo Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije.

SAŽETAK – REZIME

ABSTRACT – SUMMARY

Sažetak (Rezime)

Lokalni akcioni plan za unaprećenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica i povratnika u gradu Novom Pazaru 2011-2015 je dokument koji izražava dugoročna opredeljenja lokalne samouprave da poboljša uslove života i mogućnosti za integraciju izbeglih i interno raseljenih i povratnika u lokalnu zajednicu. Ovaj Plan je zasnovan na sveobuhvatnoj analizi situacije relevantne za unaprećenje položaja izbeglih i interno raseljenih i povratnika po readmisiji. Ovaj Plan je usmeren na sve osobe u gradu Novom Pazaru koje su bile izložene prisilnim migracijama i egzistencijalnim poteškoćama, a borave na teritoriji grada Novog Pazara. Prema zvaničnim podacima, broj registrovanih interno raseljenih lica u gradu Novom Pazaru je 4338, a izbeglih lica 86 i 978 povratnika po readmisiji.

Opšti cilj Lokalnog akcionog plana za unaprećenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica i povratnika je: Poboljšati socijalno-materijalni položaj izbeglih i interno raseljenih lica u gradu Novom Pazaru putem sistematskih i održivih programa za unaprećenje njihove integracije u lokalnu zajednicu. Specifični ciljevi ovog plana su:

Specifični ciljevi:

U periodu 2011-2015. g. stambeno zbrinuti 20 porodica izbeglica i IRL izgradnjom stambenog objekta za socijalno stanovanje u Novom Pazaru;

U periodu 2011-2015.g. stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica izbeglica, IRL i povratnika dodelom paketa građevinskog materijala za završetak započete gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata;

Do kraja 2015. god. stambeno zbrinuti najmanje 10 porodica izbeglica i IRL dodelom montažnih kuća;

U periodu 2012-2015. pomoći ekonomsko osamostaljivanje porodica kroz prekvalifikaciju i dokvalifikaciju najmanje 100 izbelica, IRL i povratnika, u saradnji s filijalom Nacionalne službe za zapošljavanje i Narodnim univerzitetom;

Do kraja 2015. god. poboljšati stambene uslove za najmanje 30 romskih porodica u naselju Vrtogrnice dodelom paketa građevinskog materijala i infrastrukturnim opremanjem naselja.

Do kraja 2015. godine izvršiti otkup najmanje 3 seoskih domaćinstava za porodice interno raseljenih lica

U periodu 2012 – 2015. ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 20 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dohodovnih aktivnosti.

Procenjeno je da će za realizaciju Lokalnog akcionog plana za unaprećenje položaja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika na području Grada Novog Pazara

2011 – 2015. godine biti potrebno ukupno 937.000 evra.

Summary

Local action plan for improving the status of refugees and internally displaced persons and returnees in the town of Novi Pazar, 2011-2015 is a document that expresses the long-term commitment of local governments to improve living conditions and opportunities for integration of refugees and internally displaced persons and returnees in the local community. This plan is based on a comprehensive analysis of the situation relevant to improving the status of refugees and internally displaced persons and returnees on readmission. This plan is aimed at everyone in the town of Novi Pazar, which were subjected to forced migration and existential difficulties, and stay on the territory of Novi Pazar. According to official data, the number of registered internally displaced persons in the town of Novi Pazar was 4338, and 86 refugees and 978 returnees per readmission.

The overall objective of the local action plan for improving the status of refugees and internally displaced persons and returnees are: Improved social and financial status of refugees and internally displaced persons in the town of Novi Pazar through systematic and sustainable programs to improve their integration into the local community. Specific objectives of this plan are:

Specific objectives:

In the period 2011-2015. year to take care of 20 families of refugees and IDPs, by constructing a hous for social housing in Novi Pazar;

In the period 2011-2015. year to take care of at least 15 families of refugees, IDPs and returnees awarding packages of building materials for the completion of unfinished buildings or renovating old ones, uncoditonal objects;

By the end of 2015. year. to take care of at least 10 families of refugees and IDPs allocation of prefabricated houses;

In the period 2012-2015. support the economic empowerment of families through vocational training at least 100 refugees, IDPs and returnees, in cooperation with the branch of the National Employment Service and the National University;

By the end of 2015. year. improve housing conditions for at least 30 gypsie families in the settlement Vr̄ ognrnce allocation by providing them with building materials and infrastructure equipment settlements.

By the end of 2015. year to purchase at least three village houses for families of internally displaced persons.

In the period 2012 - 2015. economically empower at least 20 families of refugees, IDPs and returning refugees, through income generation activities.

It is estimated, that to implement the local action plan for improving the situation of refugees, internally displaced persons and returnees in the City of Novi Pazar 2011 - 2015. year, total of 937,000 euros.

POGLAVLJE 1.

OSNOVNI PODACI O GRADU NOVOM PAZARU

Geografija i topografija

Novi Pazar je ekonomski i kulturni centar Sandžaka, i zajedno s opštinama Sjenica i Tutin nalazi se u jugozapadnom delu Srbije. Smešten je 280 km južno od Beograda, na deonici starog puta koji preko Ibarske magistrale vodi prema Podgorici i Jadranskom moru. Lociran je u zvezdastoj dolini reka Jošanice, Raške, Deževske i Ljudske na nadmorskoj visini od 496 metara. Okružen je visovima Golije, Rogozne i Pešterske visoravni, a prema severoistoku otvoren prema masivu Kopaonika. Samo osam kilometara zapadno od grada nalaze se dosta dobro očuvani i rekonstruisani ostaci srednjovekovnog Rasa, TvrČave i Podgrada. Izuzetan geografski položaj vekovima je omogućavao njegovim žiteljima da, dolinom reka Raške i Ibra, koriste važne saobraćajnice, koje prolaze kroz Balkan. Ukupna površina opštine Novi Pazar, sa 99 naseljenih mesta, iznosi 742 km².

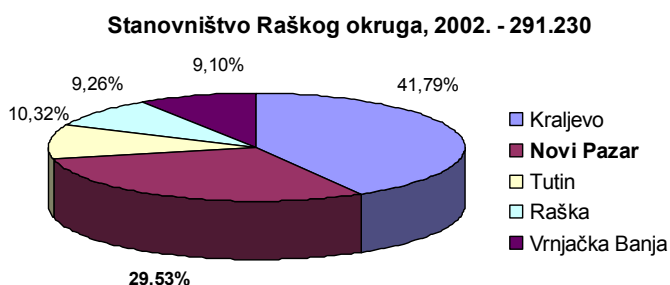
Reljef regije u kojoj se nalazi grad Novi Pazar ima uglavnom brdsko-planinska svojstva. Izdvaja se Pešterska visoravan, uske doline Ibra i Lima na istočnim, odnosno zapadnim granicama, i nevisoke planine (Golija, Radočelo, Rogozna, Giljeva, Ninaja, Jadovnik i Zlatar) po obodnim delovima Pešterske visoravni.

Novopazarska kotlina koja se nalazi između Golije, Rogozne i Pešterske visoravni, proteže se pravcem severozapad-jugoistok, a prečnik gornjeg oboda (Golija – Rogozna) iznosi 40 km. Njen najniži deo se prostire od Pazarišta (560 m) do Postenja (462 m) i nosi naziv Novopazarsko polje, dugo 9 km i široko 800 m.

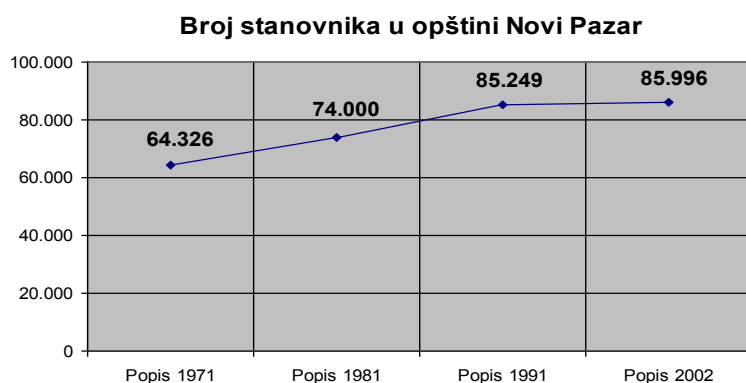
Demografski podaci

Podaci koji slede pokazuju da na području Novog Pazara koje je površinom duplo manje
nika.

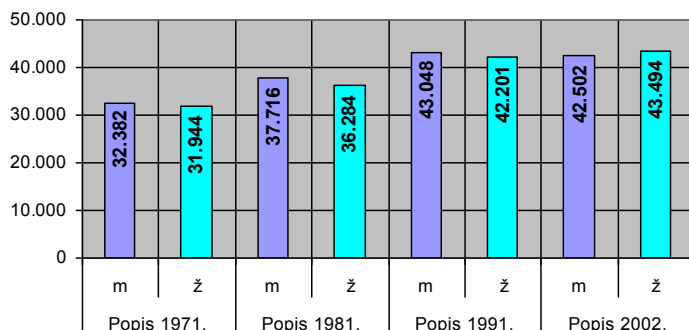

Izvor: Republički zavod za statistiku

Prema podacima zvaničnih popisa stanovništva, evidentan je porast broja stanovnika, što se može tumačiti intenzivnim demografskim rastom Novog Pazara kao gradskog centra, posebno tokom 80-tih godina prošlog veka. U periodu od 1971. do 2002. godine, došlo je do povećanja populacije opštine Novi Pazar čak za 21.670 stanovnika, što predstavlja trećinu ili 33,7% od registrovanog broja stanovnika u 1971. godini. Ipak, u poslednjem popisnom intervalu zabeležen je neznatni porast stanovništva od 0,9%.

Izvor: Republički zavod za statistiku

Prema polnoj strukturi, iako je gotovo uvek bio ujednačen broj muškaraca i žena, u 1971, 1981 i 1991. godini, muškarci su bili u neznatno većem broju. U poslednjem popisu iz 2002. godine, više je registrovano ženskog (50,5%) od muškog stanovništva (49,5%).

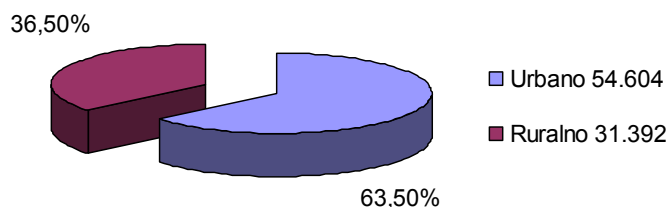
Izvor: Republički zavod za statistiku

Odnos urbanog i ruralnog stanovništva

U 2002. godin stanovništva.

broja popisanog

Ukupan broj stanovnika - 85.996

Izvor: Republički zavod za statistiku

Seoske sredine prati depopulacija zbog prestanka biološkog obnavljanja, ali i zbog migracija stanovništva prema urbanim i drugim područjima atraktivnijim za život i rad.

Postoje neslaganja oko broja stanovnika Novog Pazara, između podataka iz popisa i stvarnog broja na terenu. Podaci iz 2002. godine gotovo se poklapaju s podacima iz popisa 1991. po kojima Novi Pazar ima navedenih 85.996 stanovnika. Međutim, podaci različitih službi se razlikuju:

Prema podacima iz popisa		Prema podacima Opšt. službi	Prema podacima Fonda za zdravstveno osiguranje	Broj registrovanih birača prema Izornoj komisiji	Podaci u široj javnosti
1991	2002				
85,249	85.996	97.664	105.000	72.000	125.000

Prema nezvaničnim podacima, Grad Novi Pazar ima preko 120.000 stanovnika, a tačni podaci biće dostupni nakon popisa stanovništva u 2011. godini.

Razlika u broju stanovnika se javlja iz tri razloga, kako sledi:

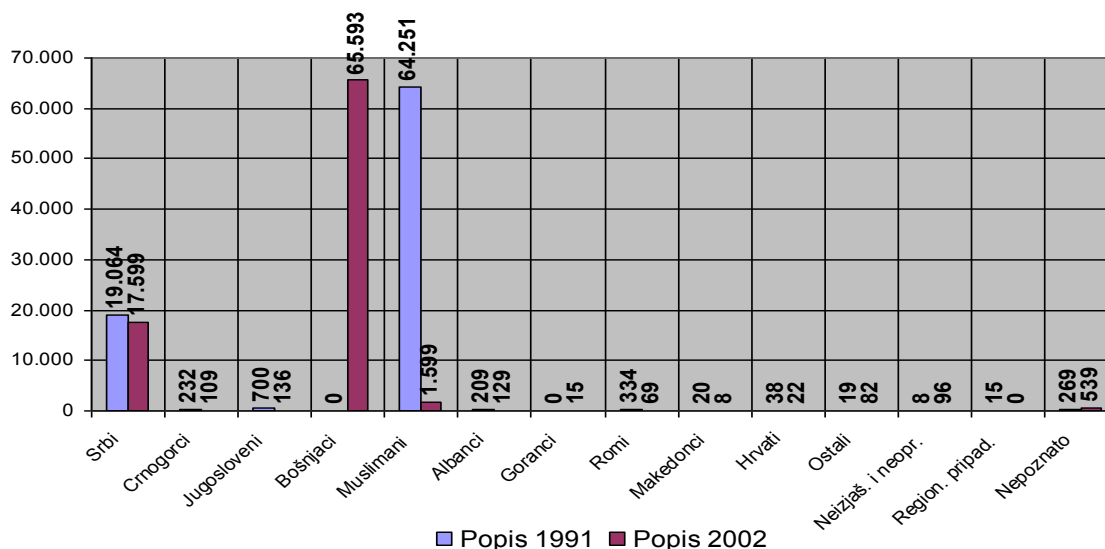
1. Stanovništvo koje je u vreme popisa 2002. godine boravilo u inostranstvu, a u međuvremenu procesom readmisije vratilo se u Srbiju iz zemalja EU;
2. Jedan broj stanovnika nije učestvovao na popisu 2002. godine zato što je izbegavao poreske obaveze i popis imovine;
3. Emigracija migranata i integracija jednog broja interno raseljenih lica sa KiM i izbeglih lica s prostora bivše Jugoslavije.

Novi Pazar je 2007. godine odlukom Vlade Republike Srbije dobio status Grada, a prema propisanim kriterijumima status grada dobijaju opštine s preko 100.000 stanovnika.

Novi Pazar ima brojne potrebne potencijale za održivi ekonomski i socijalni razvoj, a status Grada pruža veće mogućnosti za lokalni i regionalni razvoj. Pored toga, Novi Pazar ima državni univerzitet, koji od svog osnivanja radi po principima Bolonjske deklaracije, brojne kulturne institucije, Internacionalni univerzitet, regionalno pozorište, regionalnu RTV, kulturni centar, multimedijalni centar, Muzej „Ras“, regionalni Arhiv

„Ras“, Gradsku biblioteku „Dostitej Obradović“, kao i druge institucije važne za funkcionisanje.

Etnička pripadnost stanovništva

Izvor: Repubički zavod za statistiku – Opštine u Srbiji

Podaci iz 1971. i 2002. godine, jasno ukazuju na dijametralno različite tendencije u demografskom razvoju bošnjačkog i srpskog žilva. Dok se, sa jedne strane, broj srpskog stanovništva smanjio za 7,7%, broj bošnjačkog stanovništva se povećao za 4,6%. U 2002. godini broj bošnjačkog stanovništva je 3,82 puta bio veći od broja srpskog stanovništva.

ZAPOŠLJAVANJE

Nacionalna služba za zapošljavanje je pravno lice, sa statusom organizacije za obavezno socijalno osiguranje koja obavlja poslove zapošljavanja, osiguranja za slučaj nezaposlenih, ostvarivanje prava iz osiguranja za slučaj nezaposlenosti i drugih prava u skladu sa zakonom, kao i vođenje evidencije u oblasti zapošljavanja. Nacionalna služba za zapošljavanje – filijala Novi Pazar je moderan javni servis koji pruža usluge nezaposlenim licima i poslodavcima u gradu. Zaposleni su potpuno osposobljeni za nove modele rada službe, a to se postiglo kroz više dodatnih obuka i treninga u oblasti rada s klijentima. Većina zaposlenih poseduje visoku stručnu spremu.

Zaposlenost

Prosečan broj zaposlenih u Novom Pazaru u 2008. godini iznosio je 18.912 ili 19,85 % u odnosu na ukupan broj stanovnika. Broj preduzetnika, lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposlenih kod njih je 8.324 ili 44,01% od ukupnog broja zaposlenih.

ZAPOSLENI, 2008. Godišnji prosek¹⁾

	Zaposleni ²⁾		Zaposleni u priv.druš., ustanovama, zadrugama i organizacijama ³⁾	Preduzetnici, lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposleni kod njih	Broj zaposlenih na 1000 stanovnika	
	ukupno	Od toga žene %			ukupno	Zaposleni u privred.dr ušt., ustan., zadrug.i dr.org.
Novi Pazar	18912	40.60	10589	8324	199	111

1) Godišnji prosek izračunat je na bazi dva stanja: 31.03. i 30.09.

2) Obuhvaćeni su: zaposleni u privrednim društvima, ustanovama, zadrugama, organizacijama i preduzetnici i lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposleni kod njih.

3) Uključeni su zaposleni u malim privrednim društvima (do 50 zaposlenih), koji nisu obuhvaćeni redovnim polugodišnjim istraživanjem, a koji su dobijeni ocenom iz ankete za dopunu polugodišnjeg istraživanja o zaposlenima.

ZAPOSLENI¹⁾ PO SEKTORIMA DELATNOSTI, 2008. Godišnji prosek²⁾

ukupno	polj.šumarstvo i vodopriv.	ribarstvo	vađenje ruda i kamena	Prerađ. ind.	Proiz. el.en.	Građev.	Trg. na veliko i malo	Hoteli i restorani	Sao brać.	Finan. posred.	Poslovanje sa nekretnostima	Drž. uprava i soc. osig.	Obr. az.	Zdrav. i soc. rad	Druga kom. Druš. i lične
10589	61	38	71	2600	338	850	1873	95	510	70	136	611	1444	1434	462

1) Uključeni su zaposleni u privrednim društvima, ustanovama, zadrugama, organizacijama i malim privrednim društvima (do 50 zaposlenih) koji nisu obuhvaćeni redovnim polugodišnjim istraživanjem, a koji su dobijeni ocenom iz ankete za dopunu polugodišnjeg istraživanja o zaposlenima.

2) Godišnji prosek izračunat je na bazi dva stanja: 31.03. i 30.09.

Ako pogledamo strukturu zaposlenih po sektorima delatnostima, vidimo da je najveći broj zaposlen u prerađivačkoj industriji – 2.600 ili 24.55%, a onda i trgovina na veliko i malo – 1.873 ili 17.69%.

NEZAPOSLENOST

Nezaposlenost po polu

Година	Укупно	Први пут траже запослење		Без квалификација		Жене	
		укупно	%	укупно	%	укупно	%
2010.	20.157	14.147	68,70	10.411	50,56	11.429	57,46

Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje

Nezaposlenost postepenu stručne spreme

r.br.	Stepen stručne spreme	Broj nezaposlenih	Muškarci	žene
1	I stepen	9 866	3868	5.998
2	II stepen	867	450	417
3	III stepen	5.052	2603	2449
4	IV stepen	3516	1381	2135
5	V	70	59	11
6	VI	242	120	122
7	VII	528	233	295

Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje

Starosna struktura nezaposlenih koji čekaju posao

Staros.granica	15-18 god.	19-25 god.	26-30 god.	31-40 god.	41-50 g.	više od 50 g	do 30 g
broj nezap.	660	2.565	3.010	2.813	4.878	3.213	6235

Izvor : Nacionalna služba za zapošljavanje

Godine čekanja na zaposlenje

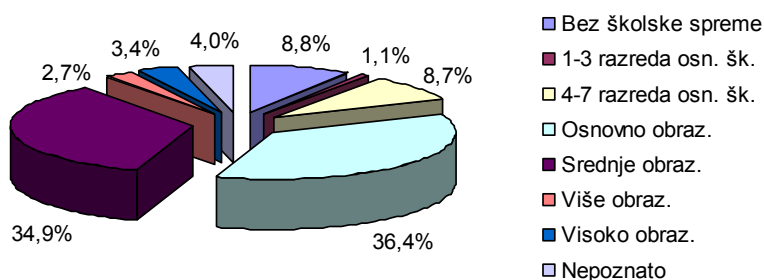
Dužina čekanja na zaposlenje	do 1god.	od 1-2 g	od 2-3 g	od 3-5 g	od 5-8 g	od 8-10g	više od 10 god
broj	3.976	2512	2.127	2.805	3235	1.686	3.816

Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje

Obrazovna struktura stanovništva starijeg od 15 godina

Gledajući obrazovnu strukturu stanovništva koje je starije od 15 godina, najveći je broj onih koji imaju osnovno i srednje obrazovanje. Nije zanemarljiva činjenica i da postoji znatan broj stanovnika bez ikakve školske spreme – 8,8%, kao i 9,8% onih koji su pohađali, ali nisu završili stanovništvom bez školske sj

Interesantna je činjenica da je u Novom Pazaru veći broj visoko obrazovanih stanovnika u odnosu na stanovništvo koje je pohađalo neku od viših škola (za 500). U oba slučaja, muškarci prednjače, skoro u istoj razmeri, u odnosu na žene.

Privreda

Još u doba osnivanja, Novi Pazar je predstavljao važan privredni centar. Počev od 1990. godine dolazi do naglog razvoja privatnog preduzetništva. Danas u Novom Pazaru ima preko 450 privatnih preduzeća i preko 2.500 samostalnih radnji, koje se uglavnom bave

proizvodnjom odeće od teksasa i obuće. Razvijene su još i metalna industrija, kao i industrije građevinskog materijala i nameštaja.

Proizvodnja tekstila je relativno nova crta ekonomije, vezana za šezdesete godine XX veka kada su osnovane prve firme (tekstilni kombinat „Raška“, danas „Holding Raška“ Novi Pazar) u sektoru. Od tada se ova industrija uspešno implementirala uz poseban procvat u periodu 90-tih godina, izražen preko formiranja malih firmi u Novom Pazaru, orijentisanih na proizvodnju dječinske, sportske i dečije odeće. Danas ovom industrijom dominiraju privatni lokalni menadžeri a istovremeno industrijski giganti u okviru društvenog sektora prolaze kroz period krize karakteristične za ovakva preduzeća u celoj zemlji.

Grad ima velike potencijale za održivi razvoj – proizvodnju zdrave hrane i razvoj svih vidova turizma. Procentualno, najveće učešće u privrednim sektorima ima trgovina sa blizu 55,3% od ukupno aktivnih preduzeća. Zatim sledi prerađivačka industrija sa 20,58% i saobraćaj, skladištenje i veze sa 7,20%.

Privredna struktura se kreće u pravcu dominantne uloge industrije (tekstila, kožne obuće, drvne industrije) i jako opadanje učešća poljoprivrede uz pojačano učešće tercijarnih delatnosti i usluga, i to u privatnom sektoru. Uvođenjem tržišnih principa privređivanja i svojinskim prestrukturiranjem, razvoj privatnog sektora dobija sve više na značaju tako da privatni kapital ulazi polako u sve privredne delatnosti.

U Novom Pazaru je aktivno 747 malih i srednjih preduzeća u privatnom vlasništvu (januar 2006. godine). Dakle, sektor malih i srednjih preduzeća u privatnom vlasništvu čini 94,3% svih preduzeća u opštini. Mala preduzeća čine 98% preduzeća u sektoru malih i srednjih preduzeća. Relativno visoko učešće sektora trgovine, kako u stvaranju narodnog dohotka tako i u ukupnom broju malih i srednjih preduzeća, pre svega je posledica niskog nivoa ukupne privredne aktivnosti, a ne objektivnog rasta i modernizacije privredne strukture.

Trgovina

Kao tercijalna delatnost imala je značajnu ulogu u razvoju regiona, s tim što je društveni sektor imao dominantnu i noseću ulogu. Danas su prilike takve da je privatni sektor u potpunosti preuzeo ovu privrednu granu. Snabdevenost tržišta je jako dobra, postoji veliki broj maloprodajnih objekata, preko 1.000 samostalnih trgovinskih radnji, robne kuće, veliki i raznovrsni broj trgovina na veliko, stovarišta građevinskog materijala, a sve kroz organizaciju stotinak privatnih preduzeća.

Metalna industrija

U okviru metalno-prerađivačke industrije uspešno posluju sledeća preduzeća: Fabrika rastavljača „Minel“ (proizvodnja rastavljača unutrašnje i spoljašnje montaže, 6Kw do 72,5Kw od 200 – 4000A, mesečna proizvodnja: 25.000 komada, montaža trafostanica – 200 komada godišnje), Fabrika reznog alata „FRA Euroalat“ Novi Pazar (pribor za alatne mašine i strugarske noževe do 500 komada dnevno), Fabrika hidraulike i pneumatika i Fabrika namenske proizvodnje.

Saobraćaj

Značajne tokove u razvoju robnog i putničkog saobraćaj preuzeo je, kao i u mnogim oblastima privređivanja, privatni sektor. Sliku o razvoju saobraćaja treba upotpuniti i postojanjem velikog broja privatnih prevoznika, koji vrše usluge prevoza roba i prevoza putnika na domaćim i inostranim linijama. Snaga privatnog sektora, kao značajnog za razvoj saobraćaja, ogleda se kroz postojanje više od 500 prevoznika roba solidnim voznim parkom, zatim više od 10 putničkih agencija koje raspoložu sopstvenim jako modernim autobusima koji mogu u potpunosti da zadovolje potrebe stanovništva u domaćem i međunarodnom saobraćaju.

Poljoprivreda

Reljef Novopazarske regije ima uglavnom brdsko-planinska svojstva. Izdvaja se Pešterska visoravan, uske doline Ibra i Lima na istočnim, odnosno zapadnim granicama i nevisoke planine Golije, Radoćela, Rogozne, Giljeve, Ninaje, Jadovnika i Zlatara po obodnim delovima Pešterske visoravni. Sastav zemljišta je veoma raznovrstan, pa se sreću škriljci, peščari i konglomerati, krečnjaci, flišni sedimenti, dijaboz-rotnaci, magmatske stene, serpentini i peridotiti, neogeni i kvartalni sedimenti.

Gotovo polovinu teritorije opštine Novi Pazar (36.270 ha), čini poljoprivredno zemljište. S obzirom na dominantno planinski karakter prostora, u ukupnim poljoprivrednim površinama preovlađuju prirodni travnjaci (70,85%), od kojih livade čine 29,55% ili 10.717 ha, a pašnjaci 41,3% ili 14.981ha. Oranice čine relativno visokih 23,77% ili 8.620 ha, a voćnjaci 1.952 ha.

Broj poljoprivrednih gazdinstava na početku 2007. godine iznosio je 2.148. Osnovni cilj registracije poljoprivrednih gazdinstava je s jedne strane mogućnost apliciranja za pre svega kratkoročne kredite Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Drugi razlog je novčana podrška nekomercijalnim poljoprivrednim gazinstvima.

Od ukupnog broja registrovanih stanovnika, poljoprivredno stanovništvo čini 10%. Od ovog broja, individualni poljoprivrednici čine 58%. Aktivno poljoprivredno stanovništvo 59,10% Izdržavano poljoprivredno stanovništvo 40,90%.⁴

Vlada Republike Srbije 26. februara 2009. godine donela je odluku o osnivanju Stručne službe kao društva s ograničenom odgovornošću za pružanje savetodavnih usluga u poljoprivredi na području opština Novi Pazar, Sjenica i Tutin sa sedištem u Novom Pazaru. Poljoprivredna stručna služba Novi Pazar je regionalna stručna služba za grad Novi Pazar i opštinu Tutin u Raškom Upravnom okrugu i za opštinu Sjenica u Užičkom upravnom okrugu. Poljoprivredna stručna služba Novi Pazar radi sve poslove utvrđene Zakonom o poljoprivrednoj službi Republike Srbije i na unapređenju poljoprivredne proizvodnje u svim oblastima.

Površina ove regije je 2543km² sa 293 naseljena mesta gde živi oko 206.000 stanovnika. Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava je 9932 koja raspoložu sa 156.713ha poljoprivrednih površina i 86.874ha šume.

⁴ Podaci navedeni sa sajta Grada Novog Pazara <http://www.novipazar.rs>

Zdravstvena i socijalna zaštita

Prema statističkim podacima iz 2005 godine, na jednog lekara u opštini Novi Pazar dolazi 8.475 stanovnika, što je veći broj od proseka u Republici Srbiji koji iznosi 378 stanovnika. Podatak ukazuje na opterećenost zaposlenih medicinskih radnika i potrebu za angažovanjem dodatnog kadra. Od zdravstvenih ustanova pored Zdravstvenog centra i Doma zdravlja u gradu Novom Pazaru, zdravstvene stanice nalaze se u Bukresu, Deževi, Šaronju, Lukarima i Trnavi, a postoji još i 8 ambulanti u mestima Vranovina, Štitare, Pazarište, Vučiniće, Rajetiće, Odojevce, Pope i Grubetiće. Ukupan broj zaposlenog medicinskog kadra iznosi 268.

Centar za socijalni rad na teritoriji Grada Novog Pazara, glavni je nosilac aktivnosti u vezi sa socijalnom zaštitom i kao ustanova od posebnog društvenog interesa ima mesto promotera socijalno-zaštitnih funkcija na lokalnom i širem nivou. Aktivnosti Centra za socijalni rad usmerene su pre svega na prevladavanje trenutnih socijalnih problema, ali isto tako i na doprinos ukupnom društveno-ekonomskom razvoju i ostvarivanju utvrđenih razvojnih ciljeva.

Kao planski i programski ciljevi razvoja novih standarda Centra za socijalni rad su:

- poboljšanje nivoa zaštite za posebno osetljive grupe dece, odraslih i starih lica,
- povećanje efikasnosti stručnog rada i dostupnosti usluga korisnicima,
- podizanje profesionalne kompetencije stručnih radnika u socijalnoj zaštiti.

Ukupan broj korisnika Centra za socijalni rad po raznim osnovama u toku kalendarske 2010. godine je 9.517.

Gradska uprava Novi Pazar – organizaciona struktura

Pravni okvir Grada Novog Pazara definisan je Zakonom o lokalnoj samoupravi, Zakonom o radnim odnosima u državnim organima i nizom drugih zakona, uredbi i odluka. Statut je najviši pravni akt Grada, po kojem Grad ima status pravnog lica. Svi poslovi koji se odnose na grad Novi Pazar realizuju se preko organa lokalne samouprave: Skupštine, Gradskog veća gradonačelnika i Gradske uprave. Lokalna samouprava preko svojih organa u skladu s Ustavom i Zakonom donosi programe razvoja, urbanističke planove, budžet i završni račun, uređuje i obezbeđuje obavljanje komunalnih delatnosti i druge poslove koji su u interesu građana. Lokalna samouprava ima nadležnosti u oblasti osnovnog i srednjeg obrazovanja, kulture, fizičke kulture, društvene brige o deci, primarne zdravstvene zaštite, socijalne zaštite, boračko-invalidske zaštite, zaštite spomenika kulture.

Skupština grada je najviši zakonodavni organ vlasti u gradu. Skupštinu grada čine odbornici koje biraju građani na neposrednim izborima, tajnim glasanjem. Gradska skupština ima 47 odbornika.

Skupština Grada obrazuje i stalna radna tela:

- Savet za razvoj Grada;
- Savet za budžet i finansije;
- Savet za urbanizam i saobraćaj;

⁵ Извор: Завод за статистику Републике Србије

- Savet za održivi razvoj i zaštitu životne sredine;
- Savet za saobraćaj;
- Savet za vodoprivredu;
- Savet za privredna pitanja i poljoprivredu;
- Savet za obrazovanje, vaspitanje i društvenu zaštitu dece;
- Savet za zdravstvo, socijalnu politiku, socijalnu zaštitu, boračko-invalidska pitanja;
- Savet za kulturu, informisanje i sport;
- Savet za bezbednost;
- Savet za praćenje primene etičkog kodeksa;
- Savet za mlade;
- Korisnički savet javnih službi;
- Savet za rodnu ravnopravnost i jednake mogućnosti;
- Savet za zaštitu lokalne samouprave;
- Savet za zapošljavanje;
- Komisija za statutarna, organizaciona i normativna pitanja;
- Administrativno-mandatna komisija;
- Komisija za kulturno-istorijske spomenike i davanje naziva ulicama i trgovima;
- Komisija za davanje na korišćenje građevinskog zemljišta;
- Komisija za procenu tržišne vrednosti zemljišta;
- Komisija za odnose s verskim zajednicama;
- Komisija za predstavke i žalbe.

Za planiranje i sprovođenje programa i mera na unapređivanju socijalnog položaja stanovništva, od strane lokalne samouprave osnovan je Savet za socijalnu zaštitu i socijalnu politiku, u kome se nalaze predstavnici lokalne samouprave, socijalne zaštite, obrazovanja, zdravstva, civilnog društva, kao i kompetentni stručnjaci iz drugih sfera društvenog rada. Osim u izradi i praćenju sprovođenja Strategije razvoja socijalne zaštite Novog Pazara, ovaj savet treba da aktivno bude uključen i u njegovo sprovođenje kroz kontinuirano asistiranje organima lokalne samouprave u obavljanju poslova od interesa za smanjenje siromaštva u zajednici.

Takođe je Odlukom gradonačelnika postavljen pomoćnik gradonačelnika iz oblasti socijalne politike, čija je nadležnost da prati socio-ekonomsku situaciju u gradu, mapira i prepoznaje najugroženije slojeve stanovništva, koordinira sa službama u gradskoj upravi i s drugim institucijama kako bi se poboljšali uslovi života navedenih ciljnih grupa.

Od struktura u samom sastavu gradske uprave Novog Pazara, od posebnog značaja za rešavanje pitanja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika su Odeljenje za društvene delatnosti, Odeljenje za lokalni ekonomski razvoj, Odeljenje za urbanizam i Odeljenje za stambeno-komunalne delatnosti

PODACI O IZBEGLIM, INTERNO RASELJENIM LICIMA I POVRATNICIMA NA TERITORIJI GRADA NOVOG PAZARA

Kao posledica ratnih zbivanja, do 1996. godine u Novom Pazaru je utočište pronašlo 1.241 izbeglo lice, što je u tom trenutku činilo 1,44% ukupne populacije. Iako je taj broj po zvaničnoj statistici prepolovljen do 2000-2001. godine na 711 osoba, na teritoriju grada je u ovom periodu pristiglo 3.863 interno raseljenih lica s Kosova i Metohije, koji su tada činili 4,49% ukupne populacije grada. S druge strane, ukupan broj izbeglih i interno raseljenih lica 2001. godine činio je preko 5% ukupne populacije grada Novog Pazara (5,32%).

U narednih nekoliko godina, trend smanjenja broja izbeglih lica se smanjivao, da bi 2004. godine na teritoriji grada bilo zabeleženo 104 izbegla lica. Međutim, broj interno raseljenih se značajno uvećavao, pa je u 2004. godini u Novom Pazaru boravilo 4.855 IRL s Kosova i Metohije koji su činili 5,65% ukupnog stanovništva grada. Do 2010. godine, u Pazaru je živelo 86 izbeglih lica, ali se broj IRL nije smanjio, pa na teritoriji grada, prema podacima Komesarijata za izbeglice Republike Srbije⁶ boravi 4.338 interno raseljenih, a njihovo učešće u ukupnoj gradskoj populaciji je i dalje veće od 5%.

Prema podacima Komesarijata za izbeglice i IOM-a, kroz proces readmisije je preko kancelarije za readmisiju na aerodromu Nikola Tesla u Beogradu u Novi Pazar vraćeno 667 osoba koje nisu imale ili su izgubile pravo boravka u zemljama EU. S druge strane, podaci IOM-a koji je u periodu od 2000-2009. godine sprovodio programe dobrovoljnog povratka, u Novi Pazar se vratilo 978 ljudi. Pored ovih podataka, lokalne nevladine organizacije iznose podatak da se u grad vratilo i do 20.000 ljudi.

Na evidenciji Filijale NSZ Novi Pazar nalazi se ukupno 108 interno raseljenih lica. Od tog broja, njih 66 su korisnici novčane naknade za raseljena lica.

U „PRO Projekat“ je uključeno ukupno 6 lica, jedno lice na obuci „Priprema za zapošljavanje“ i pet lica u meru samozapošljavanja. U projektu PROGRES uključena su tri lica, sva u meru samozapošljavanja.

Prema izveštaju Centra za socijalni rad Novi Pazar 60 porodica izbeglica i interno raseljenih lica ostvaruju pravo na novčanu socijalnu pomoć.

NVO I IZBEGLICE, INTERNO RASELJENA LICA I POVRATNICI

Problemima izbeglica, raseljenih lica i povratnika na području grada Novog Pazara bavile su se neke lokalne NVO kao što je Građanski forum, Sandžakčki odbor za ljudska prava, Merhamet – dobrotvorno humanitarno društvo, NVO WOMEN – udruženje žena sa KiM i druge organizacije. NVO Reintegracija se bavila pitanjima povratnika iz Zapadne Evrope a koja su se sastojala u evidentiranju povratnika, uključivanje dece u sistem obrazovanja, kao i pribavljanje dokumenata.

⁶ Statistika o broju izbeglih i IRL, pristupljeno avgusta 2011. godine

<http://kirs.gov.rs/docs/statistika/statistika%20izb%20i%20ras%20lica%20u%20Srbiji%2020101103.xls>

⁷ Zaključno s junom 2011. godine, podaci KIRSa, Kancelarija za readmisiju na Aerodromu Nikola Tesla u Beogradu

POGLAVLJE 3

ANALIZA SITUACIJE I SPORNA PITANJA IZBEGLIH, INTERNO RASELJENIH LICA I POV RATNIKA

Analiza situacije realizovana je analizom dokumentacije, zainteresovanih strana i samih problema.

Analiza ili pregled dokumentacije o radnom okruženju obuhvatila je nekoliko ključnih nacionalnih dokumenata relevantnih za ovu oblast, aktuelni zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglih lica, interno raseljenih lica i povratnika u Republici Srbiji, strateška dokumenta grada Novog Pazara i realizovane i aktuelne projekte i programe namenjene izbeglim, IRL i povratnicima u Gradu

Za broj povratnika po readmisiji u Novom Pazaru nema preciznih pokazatelja niti statističkih podataka, a zvanične institucije se nisu bavile do sada ovom problematikom, te programi za ovu ciljnu grupu i ne postoje.

Nacionalni strateški dokumenti od značaja za pitanja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su:

- Strategija upravljanja migracijama u Republici Srbiji (2009.);
- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica 2011. – 2014. godine (revizija iz marta 2011. godine);
- Strategija reintegracije povratnika po sporazumu o readmisiji (2009.);
- Strategija za smanjenje siromaštva (2003.);
- Nacionalna strategija održivog razvoja (2008.);
- Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije 2006-2012.;
- Nacionalna strategija zapošljavanja 2011-2020.;
- Strategija regionalnog razvoja 2007-2012.;
- Strategija razvoja socijalne zaštite;
- Nacionalni plan akcije za decu.

Lokalna strateška dokumenta značajna za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u gradu Novom Pazaru su:

- Strateški plan održivog razvoja Grada Novog Pazara za period 2008 - 2012. godine;
- Strategija komunikacije;
- Lokalni plan akcije za decu 2008-2013 – Novi Pazar po meri dece;
- Strategija socijalne zaštite;
- Lokalni plan akcije zapošljavanja;
- Lokalni akcioni plan za razvoj omladinskog preduzetništva;
- Strategija za mlade;
- Strategija za Rome;

Programi podrške izbeglim i raseljenim licima koji su se sprovodili u gradu:

- projekat NRC – Podrška porodicama koje su kao dobri domaćini primili na stanovanje interno raseljena lica s KiM. Podrška se odnosila u davanju paketa u gračevinskom materijalu kako bi završetkom izgradnje objekata poboljšali uslove stanovanja interno raseljenih lica s KiM (200 porodica);
- projekat SDR/SDC – Švajcarska vladina organizacija je kroz MHPK – Mrežu humanitarnih pravnih kancelarija osnovala kancelariju besplatne pravne zaštite namenjene izbeglicama i interno raseljenim licima. U periodu 1997 – 2005. godina pruženo 3.500 pravnih usluga;
- SDC – finansijska podrška domaćinima koji su primili na stanovanje interno raseljena lica (2000-2001) s ukupno 200 porodica;
- Praxis je uz podršku UNHCR osnovao kancelariju za besplatnu pravnu zaštitu (2006.);
- Praxis je nastavio pružanje besplatne pravne zaštite dolaskom na teren sve do danas;
- Projektom socijalnog stanovanja u zaštićenim uslovima koji su finansirali Evropska agencija za rekonstrukciju i Danski savet za izbeglice, na području grada izgrađen je stambeni objekat sa 10 stambenih jedinica i to osam za izbeglice a dve jedinice za domicilno stanovništvo (socijalno ugorožene porodice). Porodice su uselile u zgradu krajem 2008. godine;
- INTERSOS, italijanska humanitarna organizacija, obezbedila je pružanje podrške u programu ekonomskog osnaživanja, dohodovne aktivnosti (podrška poljoprivrednim domaćinstvima u dodeli poljoprivrednih alatki, grla stoke i dr.);
- Danski savet za izbeglice obezbedio je podršku ekonomskom osnaživanju;
- HELP je dao podršku ekonomskom osnaživanju i dohodovnim aktivnostima;
- Mačarska organizacija i MERHAMET pružili pomoć 2006. godine u gračevinskom materijalu romskom naselju Vražogrnice, i obezbedili poboljšanje uslova stanovanja u romskom naselju;
- četiri montažne kuće za poboljšanje uslova života (obezbedio HELP (3+1)).

Do sada nije bilo programa za povratnike po readmisiji izuzev pružanja informacija i saveta u vezi s ostvarivanjem prava (zdravstva zaštita, dečiji dodatak, pohađanje škole i sl.), koja su privremeno izgubili kao i način kako da se reintegrišu u lokalnu zajednicu.

Najvažniji zaključci ove analize su sledeći:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (revizija marta 2011. godine) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i obezbeđivanje uslova za lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu sa međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupacije građana;
- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja;
- Strategija razvoja socijalne zaštite Grada Novog Pazara predviđa četiri osnovna pravca:
 1. graditi mrežu održivih i dostupnih socijalnih usluga zasnovanih na potrebama građana i zajednice u celini;
 2. kontinuirano razvijati organizacione kapacitete pružalaca usluga javnog, privatnog i civilnog sektora u oblasti socijalne zaštite, u skladu sa standardima usluga postavljenim u Strategiji razvoja socijalne zaštite RS;

3. uspostavljati punu i transparentnu institucionalizovanu saradnju između socijalnih aktera iz civilnog, privatnog i javnog sektora pod vođstvom grada Novog Pazara i u službi javnog interesa;
4. uspostaviti mehanizme prikupljanja i raspolaganja sredstvima lokalne zajednice za finansiranje socijalne zaštite i socijalne politike na lokalnom nivou u skladu sa Strategijom razvoja socijalne politike Grada Novog Pazara.

Analiza stanja u lokalnoj zajednici po pitanjima unapređnja socio-ekonomskog položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika po sporazumu o readmisiji izvršena je kroz identifikovanje dosadašnjih aktivnosti i rezultata u ovom domenu i sagledavanja kapaciteta i slabosti lokalne zajednice, kao i mogućnosti i prepreka s kojima se lokalna zajednica suočava u svom radnom okruženju.

SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - institucije lokalne samouprave (povereništvo, savet za socijalnu politiku, i sl.) - raspoloživa sredstva (otvorena budžetska linija za migrantske grupe) 2.000.000RSD - kancelarije i raspoloživi prostor - saradnja s državnim organima - centar za socijalni rad, Fond zavoda za zdravstveno osiguranje, NSZ - saradnja s Crvenim krstom i NVO - mediji pomažu u, prepoznaju položaj migrantske populacije - uključenost u obrazovni sistem - postojanje romskog koordinatora 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostojanje mehanizma za korišćenje sredstava - nedovoljan senzibilitet lokalne zajednice za ove marginalizovane grupe - neaktivan Savet za migracije - nedovoljna sredstva na budžetskoj liniji za participativno učešće u programima za izbeglice - nedovoljna opremljenost Povereništva računarskom opremom - nema jedinstvene baze podataka o povratnicima - nedovoljna saradnja s Policijskom upravom po pitanju povratnika - obrazovni sistem - nedovoljna svest romske populacije za integrisanost u lokalnu sredinu - slaba zainteresovanost korisnika za učešće u programima zapošljavanja
MOGUĆNOSTI	PREPREKE
<ul style="list-style-type: none"> - položaj, uloga i samostalna kreativnost Povereništva za izbeglice uz jaku podršku Republičkog komesarijata da se trajno reši problem izbeglih i raseljenih - strateška dokumenta (međunarodna, nacionalna i lokalna) za rešavanje pitanja - zakoni koji pružaju mogućnost ostvarivanja prava ovih grupa - raspoloživi fondovi - nivo zainteresovanosti medija za rešavanje ove problematike 	<ul style="list-style-type: none"> - ekonomska kriza i političke promene - izbori utiču na kontinuirano i sistematsko rešavanje ovog problema - nema uslova za izgradnju stambenih jedinica (nema slobodnih opštinskih placeva za izgradnju) - neadekvatna primena strategija – „mrtvo slovo na papiru“

Glavne snage lokalne zajednice značajne za unapređnje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su snažne institucije lokalne samouprave (uključujući povereništvo i savet za socijalnu politiku), ali i dobra saradnja s državnim organima, kao i

sama meĀuinstucionalna saradnja (Centar za socijalni rad, Fond zavoda za zdravstveno osiguranje, NSZ, Saradnja s Crvenim krstom i NVO). Zatim, u Novom Pazaru mediji prepoznaju problem migracija i spremni su da uloŹe napore u njegovom rešavanju.

Mogućnosti i prepreke: Povereništvo je inicijator i pokretaĀ svih projekata za rešavanje pitanja izbeglica, IRL i povratnika. Pravni osnov za rešavanje pitanja su strateška dokumenta (meĀunarodna i domaća) i pozitivni pravni propisi. I pored dobre volje, lokalna samouprava nije u mogućnosti da podrŹava izgradnju stambenih zgrada za socijalno stanovanje izbeglica, IRL i povratnika jer nema slobodnog neizgraĀenog graĀevinskog zemljišta.

Analiza problema je pokazala da su glavni problemi izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u gradu Novom Pazaru:

LiĀna dokumenta: Velikom broju izbeglih i raseljenih lica najosnovniji problem Āini ostvarivanje prava na liĀna dokumenta (drŹavljanstvo i prebivalište) u Republici Srbiji i to zbog administrativnih i finansijskih poteškoća u pribavljanju dokumenata potrebnih za podnošenje zahteva za prijem u drŹavljanstvo i izdavanje liĀne karte. Veliki deo izbegliĀke populacije je upravo zbog ovoga iskljuĀen iz sistema socijalne zaštite RS (pravo na materijalno obezbeĀenje porodice, tuĀanega i pomoć, deĀiji dodatak, roditeljski dodatak i dr). Sa sliĀnim problemima se suoĀavaju i povratnici po sporazumu o readmisiji: nakon povratka, i njima su potrebni liĀni dokumenti, jer se iz inostranstva, kroz proces readmisije, najĀešće vraćaju s putnim listovima.

Stambeni status: Veliki deo izbegliĀke, raseljeničke i povratniĀke populacije nema rešeno stambeno pitanje, već Źive kao podstanari u iznajmljenim stanovima ili kod roĀaka i prijatelja. Manji deo ovih lica je rešio stambeni status kupovinom imovine. Visoke cene nekretnina u Novom Pazaru su negativno uticale na kupovinu istih od strane izbeglica, budući da su za malo novca prodali svoju imovinu u zemlji porekla. Proces povratka IRL na Kosovo i Metohiju je spor i pored velikih napora koje ulaŹe meĀunarodna zajednica i drŹavne institucije, a uz to postoji i problem neodŹivosti programa povratka IRL zbog opšte nesigurnosti i nebezbednosti u sredinama u koje se vraćaju

Siromaštvo, nezaposlenost: Nezaposlenost je prisutna u visokom procentu meĀu izbegliĀkom i raseljeničkom populacijom, ali i meĀu povratnicima. Zbog niskog stepena obrazovanja i nekvalifikovanosti, pogotovu raseljenih lica s Kosova i Metohije, ovoj populaciji je veoma teško da naĀe zaposlenje pa se izdrŹavaju radeći slabo plaćene i neredovne sezonske poslove ili poslove „na crno“. Deo ove populacije, naroĀito raseljeni s Kosova i Metohije, ima velikih problema u pribavljanju dokaza o steĀenoj kvalifikaciji, kao i dokaza o ostvarenom radnom staŹu ili pravu na penziju. OdreĀen broj raseljenih lica sa KiM koji su 1999. godine bili stalno zaposleni u društvenim preduzećima i lokalnoj samoupravi a taj posao zbog spoljnih okolnosti više ne mogu da obavljaju, u meĀuvremenu nisu zakljuĀila radni odnos niti zasnovala novi, ostvaruju pravo na privremenu meseĀnu novĀanu naknadu. MeĀutim, postoji veliki broj raseljenih kojima je radna knjigica ostala u preduzećima koja su Āesto uništena u ratnim dejstvima te imaju problema da dokaŹu svoj radnopravni status pre rata. Sve ovo dovodi do izraŹenog siromaštva meĀu znaĀajnim delom izbeglih i raseljenih lica. Povratnici se teško prilagoĀavaju socio-ekonomskim uslovima Źivota u lokalnoj zajednici iz razloga što su imali mnogo bolje uslove Źivota u zemljama iz kojih su vraćeni.

Zdravstvena zaštita i obrazovanje: Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti izbegla i raseljena lica imaju potpuno ista prava kao i domicilno stanovništvo. Međutim, u ovoj oblasti evidentni su veliki problemi u ostvarivanju ovog prava zbog nerešenog statusa većeg broja izbeglih lica kojima tokom popisa izbeglica 2004/2005 status izbeglice nije potvrđen ili se nisu na ovaj popis odazvala. Ova lica su ili u postupku za dobijanje državljanstva ili još uvek nisu ni podnela zahtev za dobijanje istog, u Republici Srbiji nemaju boravište ni prebivalište, te nemaju pravo na zdravstvenu zaštitu ni po jednom osnovu. Ova lica su najčešće stara i bolesna koja zbog neukosti teško prevazilaze administrativne prepreke da bi ovo pravo ostvarili a koje je upravo njima preko potrebno.

Pravo na obrazovanje se u praksi ostvaruje u potpunosti. Sva deca izbeglih lica su uključena u obrazovni sistem na svim nivoima školovanja. Poteškoće se javljaju jedino među decom raseljenih lica s Kosova i Metohije romske nacionalnosti, koja su delimično uključena u sistem redovnog školovanja, zbog nedostatka sredstava ili jezičke barijere, stigmatizam prema deci romske nacionalnosti koja su uključena u inkluzivno obrazovanje.

Među povratnicima se najčešće javljaju problemi u razlici između obrazovnog sistema države iz koje su došli i sistema obrazovanja u državi matici, kao i priznavanje svedočanstava o završenoj školskoj godini u zemlji iz koje su se vratili

Društvena integracija: Društvena integracija je otežana što zbog razlike u društvenim obrascima između njihovih matice i novog prostora, što zbog neravnopravnosti u ostvarenju građanskih prava. Postoje i velike predrasude domicilnog stanovništva prema izbeglim i raseljenim licima. Predrasude prema povratnicima postoje utoliko što postoje neproverene informacije da povratnici raspolu u solidnim uštedevinama u devizama i da mogu sami bez pomoći lokalne zajednice da se reintegrišu.

Položaj Roma u Novom Pazaru

Strategija socijalne zaštite grada Novog Pazara, Strategija za Rome i LPA za decu unutar prethodno opisanog društveno ekonomskog stanja u zajednici kao jednu od prioritarnih ciljnih grupa prepoznaje i Rome s posebnim osvrtom na Rome kao interno raseljena lica i Rome iz readmisije.

Socijalna pomoć: Niko od raseljenih Roma nema pravo na socijalnu pomoć koju socijalne službe isplaćuju drugim izbeglicama i raseljenim licima. Pravila obavezuju podnosiocima zahteva da podnesu određena dokumenta koja Romi obično nemaju. Zato niko od njihove dece ne pohađa lokalnu školu, mada tome doprinosi i nedostatak interesovanja

Od početka 2007 do danas oko stotinu Roma koji žive u Sjenici, Tutinu i Novom Pazaru obratilo se radi upisa ili obnove upisa u matične knjige. Poseban problem su deca, jer da bi deca mogla da dobiju dokumenta prvo se moraju upisati roditelji. Bez dečijih dokumenata roditelji se ne mogu prijaviti za socijalnu pomoć, uključujući i dečiji dodatak. Takođe romske porodice ne mogu da prijave boravište niti adresu stanovanja jer su nastanje u *slam* naseljima bez adrese. Može se reći da su samo pojedinačni slučajevi iz romskih porodica koji su ostvarili prava na MOP ili neka druga prava iz oblasti socijalne zaštite.

Zdravstvena zaštita: Siromaštvo i neadekvatna ishrana, uslovi stanovanja i slaba informisanost i nivo znanja o očuvanju zdravlja utiču na veoma loše zdravstveno stanje ove populacije. Bitno je naglasiti da Zakon o zdravstvenom osiguranju Republike Srbije čl. 18 garantuju Romima koji nisu osigurani po drugom osnovu da imaju pravo na punu

zdravstvenu zaštitu na teret Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje, uz ispunjenje obaveze svakog građanina da poseduje lična dokumenta.

Obrazovanje: Romska deca retko pohađaju školu ili je u ranim razredima napuštaju. Oko 80% romske populacije je potpuno nepismeno, 63% je bez osnovne škole, a samo jedan procenat od ukupne populacije ima visoko obrazovanje.

Romi vraćeni kroz proces readmisije: Posebno je težak život Roma koji se vraćaju iz Zapadne Evrope u procesu readmisije. Republika Srbija je potpisnica bilateralnih sporazuma o readmisiji s državama Zapadne Evrope, kao i Opšteg sporazuma o readmisiji s Evropskom unijom, koji je stupio na snagu 1. januara 2008 godine. Po ovom sporazumu, u okviru readmisije za očekivati je da se jedan broj Roma vrati na područje grada Novog Pazara.

Položaj Roma na tržištu rada: Na evidenciji nezaposlenih u gradu se izjasnilo samo 106 lica da pripadaju Romskoj populaciji. Oni predstavljaju posebno osetljivu grupu na tržištu rada. Najvećem broju radno sposobnih Roma nedostaje adekvatno obrazovanje kako bi uspešno učestvovali na tržištu rada. Grad i Nacionalna služba za zapošljavanje posebnu pažnju posvećuju društvenoj inkluziji ove grupe i to organizovanjem javnih radova svake godine usmerenih na romsku populaciju, zatim uključivanjem Roma u mere aktivne politike zapošljavanja i boljeg informisanja o njihovim pravima, aktuelnim konkursima za zapošljavanje, podsticanje preduzetništva i slično.

Kroz **analizu zainteresovanih strana** identifikovani su ključni akteri za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u gradu Novom Pazaru, koji su diferencirani na krajnje korisnike/ce (različite grupe izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika) i ključne partnere lokalnoj samoupravi u razvoju i primeni mera i programa.

Krajni korisnici/ce lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika su:

- višečlane porodice, porodice koje žive u neadekvatnom privatnom smeštaju (porodice koje broje više od četiri člana),
- porodice bez imovine i redovnih prihoda,
- porodice s decom sa smetnjama u razvoju i/ili jednoroditeljske porodice,
- žene,
- samačka domaćinstva,
- staračka i iznemogla domaćinstva,
- radno sposobni izbegli, interno raseljeni i povratnici koji nemaju kvalifikacije odgovarajuće za potrebe lokalne privrede,
- romske porodice u nehidijenskim naseljima.

Ključni partneri lokalnoj samoupravi su:

- Odeljenje za društvene delatnosti – Povereništvo za izbeglice, koje ima dugogodišnje iskustvo i znanja u ovoj oblasti i direktno se bavi rešavanjem svih problema ove ciljane grupe,
- skupštinske odluke o socijalnim merama – jednokratna pomoć samohranim roditeljima,
- Centar za socijalni rad u sprovođenju mera socijalne zaštite odlučuje o ostvarivanju prava na materijalno obezbeđenje porodice, prava na tuču negu i pomoć, prava na

osposobljavanje za rad, o merama starateljske zaštite, hraniteljstvu i usvojenju, smeštaju u ustanovu socijalne zaštite. U primeni gradske Odluke o socijalnoj zaštiti i socijalnoj sigurnosti građana, Centar za socijalni rad odlučuje o ostvarivanju prava na jednokratnu novčanu pomoć i prava na korišćenje lokalnih usluga socijalne zaštite (radno angažovanje, pomoć u kući, dnevni boravak za decu sa smetnjama u razvoju, socijalno stanovanje uz podršku, itd.),

- Crveni krst – partnerska organizacija u sprovođenju projekata vezanih za Romsku decu (dopunska nastava, predškolska nastava i sl.),
- JP „Vodovod i kanalizacija“, JKP „Gradska čistoća“, JP „Elektrodistribucija“,
- Zdravstveni centar pruža usluge primarne i sekundarne zaštite. Izbeglice, interno raseljena lica i povratnici ostvaruju svoja prava u ovoj oblasti kao i svi drugi građani,
- obrazovne institucije – osnovne i srednje škole kroz svoje redovne programske aktivnosti obuhvataju i pružaju mogućnost izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima da steknu određeno obrazovanje,
- Nacionalna služba za zapošljavanje – Filijala Novi Pazar sprovodi različite programe podrške zapošljavanju nezaposlenih, radno sposobnih koji aktivno traže posao.

POGLAVLJE 4.

PRIORITETNE GRUPE

Prioritetne grupe lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika grada Novog Pazara definisane su na osnovu sledećih kriterijuma:

- uočljivost i složenost problema ove ciljne grupe u lokalnoj zajednici,
- broj članova porodice koje imaju iste probleme,
- socijalna struktura porodice (npr. samohrani roditelji, dete sa smetnjama u razvoju, osobe starije od 65 godina),
- nezaposlenost i materijalno siromaštvo ove ciljne grupe,
- romske porodice u nehidijenskom naselju.

Prioritetne grupe, odabrane na osnovu prethodnih kriterijuma su:

- višečlane i višegeneracijske porodice izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika,
- radno sposobni, nezaposleni izbegli, interno raseljeni i povratnici, naročito iz porodica koje imaju hronično bolesne članove i porodice s decom ometenom u razvoju,
- porodice bez imovine i redovnih prihoda,
- porodice s decom sa smetnjama u razvoju i/ili samohrani roditelji,
- žene,
- samačka domaćinstva,
- radno sposobni izbegli, interno raseljeni i povratnici koji nemaju kvalifikacije odgovarajuće za potrebe lokalne privrede.

POGLAVLJE 5.

OPŠTI I SPECIFIČNI CILJEVI

Opšti cilj: Poboľšan celoviti društveni i ekonomski položaj izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika u Gradu Novom Pazaru kroz razne programe socio-ekonomske integracije.

Specifični ciljevi:

Specifični cilj 1: U periodu 2011-2015. g. stambeno zbrinuti 20 porodica izbeglica i IRL izgradnjom stambenog objekta za socijalno stanovanje u Novom Pazaru;

Specifični cilj 2: U periodu 2011-2015.g. stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica izbeglica, IRL i povratnika dodelom paketa graĎevinskog materijala za završetak zapoĎete gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata;

Specifični cilj 3: Do kraja 2015. god. stambeno zbrinuti najmanje 10 porodica izbeglica i IRL dodelom montažnih kuća;

Specifični cilj 4: U periodu 2012-2015. g. pomoći ekonomsko osamostaljivanje porodica kroz prekvalifikaciju i dokvalifikaciju najmanje 100 izbelica, IRL i povratnika, u saradnji s filijalom Nacionalne službe za zapošljavanje i Narodnim univerzitetom;

Specifični cilj 5: Do kraja 2015. god. poboljšati stambene uslove za najmanje 30 romskih porodica u naselju Vrę ogrnce dodelom paketa graĎevinskog materijala i infrastrukturnim opremanjem naselja.

Specifični cilj 6: Do kraja 2015. godine izvršiti otkup najmanje 3 seoskih domaćinstava za porodice interno raseljenih lica

Specifični cilj 7: U periodu 2012 – 2015. ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 20 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dohodovnih aktivnosti

POGLAVLJE 6

AKTIVNOSTI – ZADACI ZA REALIZACIJU LPA TABELA LOKALNOG AKCIONOG PLANA

Specifični cilj 1: U periodu 2011-2015. g. stambeno zbrinuti 20 porodica izbeglica i IRL izgradnjom stambenog objekta za socijalno stanovanje u Novom Pazaru

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
1.1. Izbor lokacije i izrada projektno-tehničke dokumentacije	januar/februar 2012	Odabrana lokacija, uraĉen glavni projekat, dobijeno odobrenje za izgradu	Površina lokacije, broj dobijenih dozvola i saglasnosti	Lokacija, ljudski i materijalni resursi	Donatorska sredstva 500.000 evra	Lokalna samouprava – osoba ovlašćena od strane gradonaĉelnika	JP Direkcija za razvoj i izgradnju grada, lokalna samouprava
1.2. Izrada tendera i sprovoĉenje procedure za izbor izvoĉaĉa radova	oktobar 2012. – januar 2013.	Sprovedena tenderska procedura, izabran izvoĉaĉ radova, sklopljen ugovor	Broj prijavljenih na tenderu, nivo kvaliteta sakupljenih ponuda, trajanje tenderske procedure			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, JP Direkcija za razvoj i izgradnju grada, lokalna samouprava, implementator
1.3. Formiranje Komisije za izradu pravilnika i oglasa	januar – mart 2013.	Formirana komisija, uraĉen pravilnik, raspisan oglas	Rešenje o obrazovanju komisije, tekst Pravilnika, tekst Oglasa.	Ćlanovi Komisije, prostor i oprema za rad		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator
1.4. Raspisivanje oglasa za dodelu stanova	mart – april 2013.	Objavljen oglas, prikupljene prijave	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika	Ćlanovi Komisije, prostor i oprema		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna

				za rad			samouprava, implementator
1.5. Prezentacija programa i javno oglašavanje putem medija	mart – april 2013	Održane najmanje dve prezentacije za najmanje po 20 potencijalnih korisnika, oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 15 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja	Sala za prezentaciju, prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator
1.6. Izgradnja stambene jedinice za stanovanje izbeglica i IRL	april – novembar 2013.	Izgrađena zgrada, izdata upotrebna dozvola	Nivo ispunjenosti standarda novoizgrađenih stanova za izdavanje upotrebne dozvole		Ljudski i materijalni resursi (građevinski materijal i mehanizacija)	Izvođač radova	Nadzorni organ ispred lokalne samouprave
1.7. Dodela stanova po Pravilniku	januar-mart 2014	Utvrdjena lista korisnika koji će dobiti stanove, sklopljeni ugovori sa korisnicima stanova	Broj sklopljenih ugovora o korišćenju stanova	Članovi komisije, Gradonačelnik prostor i oprema za rad		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator
1.8. Medijska prezentacija celokupne realizacije programa	Kontinuirano	Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj članaka u novinama	Prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator
1.9. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano, novembar – decembar	Prikupljanje i analiziranje informacija o	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje ovog		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna

	2014.	realizaciji programa, pisanje izveštaja, uspešnost realizacije	vrsta izveštaja i preporuka	dela LAP-a			samouprava, implementator
--	-------	--	-----------------------------	------------	--	--	---------------------------

Specifični cilj 2: U periodu 2011-2015.g. stambeno zbrinuti najmanje 15 porodica izbeglica, IRL i povratnika dodelom paketa graĐevinskog materijala za završetak započete gradnje ili adaptaciju starih, neuslovnih stambenih objekata

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
2.1. Identifikacija potrebnog graĐevinskog materijala za korisnike koji su obezbedili stambeni prostor iz sopstvenih sredstava	april – jun 2012.	Specifikacija potrebnog graĐevinskog materijala	Količina i vrsta graĐevinskog materijala			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava
2.2. Prezentacija programa i javno oglašavanje putem medija	maj/jun 2012.	Održane najmanje dve prezentacije za najmanje po 15 potencijalnih korisnika, oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja	Sala za prezentaciju, prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, CSR
2.3. Izrada tendera i sprovođenje	jun/jul 2012.	Sprovedena tenderska procedura, izabrani	Broj prijavljenih na tenderu, nivo	Ljudski resursi,	67.000 evra	Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS,

procedure za izbor ponuđača za nabavku građevinskog materijala		dobavljači za materijal za izgradnju adaptaciju, sklopljeni ugovori	kvaliteta sakupljenih ponuda, trajanje tenderske procedure	350€, budžet Grada			UNHCR, lokalna samouprava, CSR
2.4. Raspisivanje oglasa za dodelu građevinskog materijala	septembar – decembar 2012.	Objavljen oglas, prikupljeni zahtevi	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika			Lokalna samouprava	KIRS, UNHCR, lokalna samouprava,
2.5. Podela građevinskog materijala korisnicima	januar – april 2013.	Raspodeljen građevinski materijal	Nivo ispunjenosti standarda adaptiranih stambenih jedinica	/	Ljudski i materijalni resursi (građevinski materijal i oprema)	Korisnici	Nadzorni organ ispred lokalne samouprave
2.6. Medijska prezentacija celokupne realizacije programa	Kontinuirano	Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj članaka u novinama	Prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	KIRS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator, CSR
2.7. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, pisanje izveštaja, uspešnost realizacije	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje LAP-a		Lokalna samouprava	KIRS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator

Specifični cilj 3: Do kraja 2015. god. stambeno zbrinuti najmanje 10 porodica izbeglica i IRL dodelom montažnih kuća

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori/donatori		
3.1 Potpisivanje	januar – mart	Ugovor o realizaciji	Potpisan ugovor,		90.000 evra	Gradska	

ugovora o realizaciji projekta montažnih kuća, priprema potrebne građevinske dokumentacije i dobijanje lokacijske dozvole	2012.	potpisan, građevinska dokumentacija pripremljena i dobijena lokacijska dozvola	kompletna građevinska dokumentacija i dokumentacija za lokacijsku dozvolu			uprava, poverenik	
3.2 Formiranje zajedničke komisije	februar 2012.	Komisija formirana	Rešenje o formiranju komisije donešeno			Gradska uprava, poverenik	
3.3 Oglas za izbor korisnika	mart 2012.	Objavljen oglas	Usvojen tekst pravilnika i oglasa, objavljen oglas			Komisija, Gradska uprava	
3.4 Izrada preliminarne liste korisnika	april – maj 2012.	Preliminarna lista kompletirana	Prikupljene i pregledane prijave, kompletirana lista			Komisija, Gradska uprava	
3.5 Razmatranje prigovora i usvajanje konačne liste korisnika	jun 2012.	Usvojena konačna lista 10 porodica korisnika	Prigovori razmotreni, odluka o donošenju konačne liste s 10 porodica korisnika			Komisija	
3.6 Postavljanje montažnih kuća	jul – novembar 2012.	Montažne kuće postavljene	Postavljene kuće, potpuna dokumentacija			Dobavljač	Komisija
3.7 Useljenje korisnika	decembar 2012.	Korisnici useljeni	Dokumentacija o useljenju potpuna			Komisija, Gradska uprava	
3.8 Medijska podrška	Kontinuirano	Projekat medijski pokriven	TV, radio i javni izveštaju/prilozi			TV/radio i novine	Lokalna zajednica

Specifični cilj 4: U periodu 2012-2015. g. pomoći ekonomsko osamostaljivanje porodica kroz prekvalifikaciju i dokvalifikaciju najmanje 100 izbelica, IRL i povratnika, u saradnji s filijalom Nacionalne službe za zapošljavanje i Narodnim univerzitetom

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
4.1. Identifikovanje potreba za određenim zanimanjima i izrada programa prekvalifikacija	januar – februar 2012.	Identifikovane potrebe za određenim zanimanjima i izračen program prekvalifikacija	Broj i vrste deficitarnih zanimanja	Ljudski resursi – zaposleni u NSZ – Filijala Novi Pazar	50.000 evra	Lokalna samouprava – Povereništvo za izbeglice i IRL	NSZ – Filijala Novi Pazar
4.2. Prezentacija programa i javno oglašavanje putem medija	februar – mart 2012.	Održane najmanje 2 prezentacija za potencijalne korisnike. Oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja	Sala za prezentaciju, prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava – Povereništvo za izbeglice i IRL	NSZ – Filijala Novi Pazar, Narodni univerzitet, lokalna samouprava, lokalni mediji
4.3. Izrada kriterijuma za uključivanje korisnika u programe prekvalifikacije i izbor korisnika u skladu sa kriterijumima	mart – april 2010	Formirani kriterijumi za uključivanje korisnika u programe prekvalifikacije, izabrani korisnici za programe prekvalifikacije	Broj i vrsta kriterijuma, broj izabranih korisnika	Ljudski resursi (radna grupa), Prostor i oprema za rad		Lokalna samouprava – Povereništvo za izbeglice i IRL	NSZ – Filijala Novi Pazar, Narodni univerzitet
4.4. Pripremanje rasporeda obuke	maj 2012.	Napravljen raspored obuke kandidata po odgovarajućim zanimanjima	Broj kandidata po zanimanjima, vreme realizacije obuka po zanimanjima	Ljudski resursi – radna grupa		Radna grupa, nadležna osoba Narodnog univerziteta	

4.5. Realizacija ciklusa obuke	jun – novembar 2012.	Održane obuke za korisnike programa prekvalifikacije. Obuku je uspešno završilo najmanje 100 polaznika	Broj i vrsta realizovanih obuka (vrsta zanimanja), broj polaznika koji su uspešno završili obuke u 1. ciklusu	predavači Narodnog univerziteta, prostor, oprema		Narodni univerzitet, Lokalna samouprava	NSZ Novi Pazar
4.6. Informisanje poslodavaca o novim kadrovima	novembar – decembar 2012.	Održani sastanci sa poslodavcima iz odgovarajućih privrednih oblasti	Broj poslodavaca koji su pokazali spremnost da prime na probni rad osobe koje su uspešno završile obuku	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	NSZ Novi Pazar, privrednici Preduzetnici Lokalni mediji
4.7. Medijska prezentacija celokupne realizacije programa	Kontinuirano	Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj članaka u novinama	Prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalni mediji
4.8. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, ocenjena uspešnost	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje ovog dela LAP-a		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR

Specifični cilj 5: Do kraja 2015. god. poboljšati stambene uslove za najmane 30 romskih porodica u naselju Vr̄ogrnice dodelom paketa graĀevinskog materijala i infrastrukturnim opremanjem naselja

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				BudĀet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		

5.1. Identifikacija potrebnog graĎevinskog materijala za prorođice u naselju Vr̄ogrnici	april – jun 2012.	Specifikacija potrebnog graĎevinskog materijala	Koliĉina i vrsta graĎevinskog materijala		135.000 evra	Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava
5.2. Prezentacija programa i javno oglašavanje putem medija	maj/jun 2012.	Odr̄ana prezentacija za potencijalne korisnike iz naselja, oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 7 dana	Odr̄ana prezentacija, broj uĉesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja			Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, CSR
5.3. Izrada tendera i sprovoĎenje procedure za izbor ponuĉaĉa za nabavku graĎevinskog materijala	jun/jul 2012.	Sprovedena tenderska procedura, izabrani dobavljaĉi za materijal za izgradnju adaptaciju, sklopljeni ugovori	Broj prijavljenih na tenderu, nivo kvaliteta sakupljenih ponuda, trajanje tenderske procedure	Ljudski resursi, 350€, bud̄et Grada		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, CSR
5.4. Raspisivanje oglasa za dodelu graĎevinskog materijala	septembar – decembar 2012.	Objavljen oglas, prikupljeni zahtevi	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika	Ljudski resursi, prostor i oprema za rad		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava,
5.5. Podela graĎevinskog materijala korisnicima	januar – april 2013.	Raspodeljen graĎevinski materijal	Nivo ispunjenosti standarda adaptiranih stambenih jedinica	/	Ljudski i materijalni resursi (graĎevinski materijal i oprema)	Korisnici	Nadzorni organ ispred lokalne samouprave
5.6. Medijska prezentacija celokupne realizacije programa	Kontinuirano	Objavljene informacije o programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	Broj i vrsta TV priloga o programu, broj ĉlanaka u	Prostor i vreme u lokalnim medijima		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna

			novinama				samouprava, implementator, CSR
5.7. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, pisanje izveštaja, ocenjena uspešnost realizacije	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje ovog dela LAP-a		Lokalna samouprava	Komesarijat za izbeglice RS, UNHCR, lokalna samouprava, implementator

* **Napomena:** Detaljan plan aktivnosti za infrastrukturno opremanje naselja biće pripremljen naknadno, kada bude poznato više detalja o ceni i uslovima

Specifični cilj 6: Do kraja 2015. godine izvršiti otkup najmanje 3 seoskih domaćinstava za porodice interno raseljenih lica

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni resursi		Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori		
6.1. Izbor seoskih domaćinstava za otkup	mart – april 2012.	Odabrana seoska domaćinstva	Broj odabranih seoskih domaćinstava	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	Vlasnici seoskih domaćinstava
6.2. Obezbećivanje finansijskih sredstava za otkup seoskih domaćinstava	april – jun 2012.	Obezbećena potrebna finansijska sredstva	Iznos obezbećenih finansijskih sredstava	Ljudski resursi	Donatorska sredstva 60.000 evra	Lokalna samouprava	KIRS
6.3. Objavljivanje oglasa za otkup seoskih domaćinstava	jun 2012.	Objavljen oglas, prikupljene prijave	Broj prijavljenih potencijalnih korisnika	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	KIRS

6.4. Presentacija programa i javno oglašavanje putem medija	jun 2012.	Održane najmanje 2 prezentacije za najmanje 10 potencijalnih korisnika, oglašen program preko lokalnih TV stanica u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama, broj i vrsta medijskih oglašavanja			Lokalna samouprava	KIRS
6.5. Izbor korisnika	jul – avgust 2012.	Utvrdjena lista korisnika za koje će biti otkupljena seoska domaćinstva, sklopljeni ugovori sa korisnicima	Broj sklopljenih ugovora	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	KIRS
6.6. Otkup seoskih domaćinstava	jul – avgust 2012.	Otkupljena seoska domaćinstva	Broj otkupljenih seoskih domaćinstava (najmanje 3)	Ljudski resursi		Lokalna samouprava	KIRS, vlasnici seoskih domaćinstava
6.7. Useljavanje otkupljenih seoskih domaćinstava	avgust – septembar 2012.	Useljena seoska domaćinstva	Broj useljenih domaćinstava	Ljudski resursi, transportna sredstva		Lokalna samouprava	KIRS
6.8. Medijska prezentacija	Kontinuirano	Objavljene informacije o	Broj i vrsta TV priloga o	Prostor i vreme u		Lokalna samouprava	KIRS, lokalni mediji

celokupne realizacije programa		programu na lokalnim TV kanalima i štampanim medijima	programu, broj članaka u novinama	lokalnim medijima			
6.9. Praćenje realizacije i ocena uspešnosti programa	Kontinuirano, oktobar-novembar 2012.	Prikupljanje i analiziranje informacija o realizaciji programa, pisanje izveštaja, ocenjena uspešnost	Broj i vrsta analiziranih informacija, broj i vrsta izveštaja i preporuka	Osobe zadužene za praćenje i ocenjivanje ovog dela LAP-a		Lokalna samouprava	KIRS

Specifični cilj 7: U periodu 2012 – 2015. ekonomski osnažiti i osamostaliti najmanje 20 porodica izbeglica, IRL i povratnika kroz programe dohodovnih aktivnosti

Aktivnosti	Vreme od-do	Rezultat	Indikatori	Potrebni	Resursi	Odgovorni akteri	Partner
				Budžet LS i /ili ostali lokalni resursi	Ostali izvori/donatori		
7.1 Prezentovanje programa neposredno i oglašavanjem preko lokalnih medija	januar – mart 2012.	Održane najmanje dve prezentacije sa najmanje 30 otencijalnih korisnika. Oglašen program preko lokalnog radija i TV u trajanju od 7 dana	Broj održanih prezentacija, broj učesnika na prezentacijama. Broj i vrsta medijskih oglašavanja		35.000 EUR	Lokalna samouprava/poverenik	Nacionalna za zapošljavanje filijala Novi Pazar, lokalni mediji
7.2 Identifikovanje zainteresovanih lica	april 2012.	Identifikovana zainteresovana lica za	broj i obim zainteresovanih			Lokalna samouprava/	Lokalna samouprava,

za program ekonomskog osnaživanja		program	porodica			poverenik	NSZ
7.3 Izrada kriterijuma za odabir korisnika ovog programa	april 2012.	Izračena analiza identifikovanih potreba i formirani kriterijumi	Broj anketiranih korisnika			Lokalna samouprava/ poverenik	Poverenik
7.4 Raspisivanje konkursa za zainteresovane korisnike	april – maj 2012.	Prijavljeni na konkurs	Broj prijavljenih IRL i povratnika			Lokalna samouprava	
7.5. Izbor 20 porodica koje će biti uključene u program dohodovnih aktivnosti	jun 2012.	Izabrano 20 porodica koje će biti uključene u program dohodovnih aktivnosti	Broj porodica koje ispunjavaju uslove konkursa			Lokalna samouprava	Poverenik
7.6. Realizacija programa	jul – decembar 2012.	Realizovani zadaci programa				Korisnici programa	Poverenik

POGLAVLJE 7.

RESURSI/BUDŽET

Procenjeno je da će za realizaciju lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglica, interno raseljenih lica i povratnika na području Grada Novog Pazara 2012 – 2015. godine biti potrebno ukupno 937.000 evra. Iz budžeta grada potrebna su sredstva u ukupnom iznosu do 20%. Detaljan godišnji budžet za svaku godinu primene lokalnog akcionog plana biće uračun na osnovu razračenih godišnjih planova za te godine.

Sredstva za realizaciju ovog lokalnog akcionog plana obezbeđivaće se iz različitih izvora:

- delom iz budžeta lokalne samouprave
- delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog lokalnog plana;
- iz drugih dostupnih izvora.

POGLAVLJE 8.

ARANŽMANI ZA PRIMENU

Aranžmani za primenu LPA u gradu Novom Pazaru obuhvataju lokalne strukture i sve potrebne mere i procedure koji će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se :

- 1) strukture za upravljanje procesom primene LAP-a, i
- 2) strukture koje su operativne i primenjuju LAP-a

Strukturu za upravljanje procesom primene LAP-a, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja koji je učestvovao u njegovoj izradi. Savet za migracije će, kao deo svog budućeg rada, napraviti pravilnik upravljanja primenom Lokalnog plana.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja, kao upravljačka struktura ima zadatke da:

1. u potpunosti odgovara za vođenje celokupnog procesa primena lokalnog plana,
2. imenuje lokalne timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije lokalnog plana,
3. obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera-učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika u lokalnoj zajednici,
4. održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji lokalnog plana,
5. upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) lokalnog plana akcije,
6. održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj smoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekta razvijenih na osnovu lokalnog plana. U skladu s lokalnim akcionim planom, biće realizovana

podela uloga i odgovornosti meĎurazliĉitim akterima u lokalnoj zajednici – partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu s principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

1. realizacija lokalnog akcionog plana,
2. neposredna komunikacija s korisnicima usluga koje se obezbeĉuju lokalnim planom,
3. redovno dostavljanje izveštaja sekretaru Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja o svim aktivnostima na sprovoĉenju Lokalnog plana,
4. učešće u eventualnim obukama za unapreĉenje stručnosti i kompetencija za sprovoĉenje zadataka lokalnog akcionog plana,
5. unapreĉenje procesa primene lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljaĉke strukture.

Upravljaĉka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme meĎusobne komunikacije u odnosu na oĉekivane rezultate primene lokalnog plana. Plan komunikacije i operativne strukture urediće vreme i naĉin razmene informacija i preduzimanje odgovarajućih akcija. Detaljne godišnje planove za naredni period, nakon 2015. god. pripremiće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja, uz aktivne konsultacije s operativnim strukturama. Po potrebi, Savet za upravljanje migracijama će formirati i odgovarajuće radne timove. Godišnje planove će usvajati Skupština Grada Novog Pazara (ili drugi nadležni organ lokalne samouprave).

Mehanizmi praćenja, ocenjivanja uspešnosti primene lokalnog plana i donošenja eventualnih korektivnih mera biće definisani Planom praćenja i ocenjivanja uspešnosti (planom monitoringa i evulacije).

POGLAVLJE 9 PRAĆENJE I OCENA USPEŠNOSTI (MONITORING I EVALUACIJA)

Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoring i evaluacija) LAP-a je da se sistematiĉno prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LAP-a radi predlaganje eventualnih izmena u aktivnostima na osnovi nalaza i ocena.

Vremenski okvir: Monitoring (kao sistematski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoroĉno za period 2011-2015. godine.

Predmet monitoringa i evaulacije: Monitoring i evaulacija ukljuĉuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti – zadataka i specifiĉnih ciljeva.

Ključni indikatori uticaja za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene lokalnog akcionog plana će biti sledeći:

- broj novih usluga – lokalnih mera/programa za izbeglice, interno raseljena lica i povratnike,
- struktura korisnika/ca usluga i mera / programa,
- nivo ukljuĉenosti razliĉitih aktera u pruĉanje usluga izbeglim, interno raseljenim licima i povratnicima,

- obim finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim, interno raseljenim lica i povratnicima,
- struktura finansijskih sredstava izdvojenih za usluge za izbegle, interno raseljena lica i povratnike (budžet lokalne smouprave, donatorska sredstva, drugi izvori).

Procesni indikatori su definisani u sklopu tabele lokalnog akcionog plana.

Metode i tehnike monitoringa i evaluacije: Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standardni set alata meĈukojima su: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnici, razgovori), ankete, izveštavanje i dr.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja će biti odgovoran za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada na primeni Lokalnog akcionog plana – vršeći monitoring (M) i evaulaciju (E). Tim za M i E čine predstavnici/ce stručna lica iz lokalnih institucija i organizacija koje se neposredno ili posredno bave pitanjima izbeglih, interno raseljenih lica i povratnika, kao i predstavnici/ce korisničkih grupa ovog lokalnog akcionog plana. Radna grupa će svojim Planom rada definisati način organizovanja monitoringa i evualacije lokalnog plana.